

**Anmeldelsestilbøjelighed
blandt ofre for
seksuelle overgreb**

**MALTHE ØLAND RIBE
JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR
OKTOBER 2017**

ISBN: 978-87-93469-07-5

FORORD

En stor tak til Center for Seksuelle Overgreb, Rigshospitalet, for at stille datamaterialet til denne undersøgelse til rådighed.

En tidligere medarbejder ved Justitsministeriets Forskningskontor, Maria Libak Pedersen, har forestået en stor del af arbejdet med denne undersøgelse.

RESUMÉ

Denne undersøgelse fokuserer på, hvilke forhold der hænger sammen med ofres tilbøjelighed til at anmelde et seksuelt overgreb til politiet, ligesom den belyser, hvilke begrundelser ofre selv angiver for at undlade at anmelde et overgreb.

Center for Seksuelle Overgreb, Rigshospitalet, har indsamlet oplysninger om alle offerhenvendelser, de har fået og har venligt stillet disse til rådighed i anonymiseret form for Justitsministeriets Forskningskontor. Data vedrører perioden fra 2006 til 2013 og omfatter i alt 1.966 personer, der har opsøgt Center for Seksuelle Overgreb, og som enten har anmeldt overgrebet, eller som ikke har ønsket at anmelde. I og med at disse personer har opsøgt Center for Seksuelle Overgreb udgør de ikke et repræsentativt udsnit af ofre for seksuelle overgreb, hvorfra konklusioner kan generaliseres. Undersøgelsens resultater kan dog muligvis generaliseres til personer, der har opsøgt landets øvrige centre for voldtægts ofre. Anmeldelsestilbøjeligheden i denne gruppe af ofre for seksuelle overgreb undersøges både deskriptivt og under anvendelse af regressionsanalyser.

Undersøgelsen viser, at anmeldelsestilbøjeligheden hænger sammen med følgende forhold vedrørende ofrene, gerningspersonerne og gerningssituationerne.

- Tilbøjeligheden til at anmelde seksuelle overgreb er større for de yngste og de ældste ofre end for dem, der aldersmæssigt ligger derimellem.
- Ofre, der ikke er i arbejde eller under uddannelse, er mere tilbøjelige til at anmelde end andre.
- Ofre, der modtager eller har modtaget psykiatrisk behandling, er mindre tilbøjelige til at anmelde, mens det modsatte gør sig gældende for ofre med mentale handicap.
- Ofre, der er indvandrere fra mere udviklede lande, er mindre tilbøjelige til at anmelde overgreb end andre ofre.
- Gerningspersoners etnicitet synes også at spille en rolle for offerets tilbøjelighed til at anmelde overgrebet, men det er uklart, hvad sammenhængen består i.
- Hvis offeret ikke kender gerningspersonen i forvejen, eller de har mødt hinanden kort forinden overgrebet, så er anmeldelsestilbøjeligheden højere, end hvis der er tale om overgreb begået af en partner eller én, som offeret har en nær relation til.
- Overgreb begået udendørs anmeldes oftere end overgreb begået i private boliger eller på andre indendørs steder.
- Hvis gerningspersonen i forbindelse med overgrebet har truet offeret eller udsat offeret for vold, som har efterladt fysiske tegn, så er offeret mere tilbøjeligt til at anmelde.
- Hvis offeret ydede modstand under overgrebet ved at skrike, løbe, skubbe, slå, sparke, rive eller bide er anmeldelsestilbøjeligheden større, end hvis der ikke er ydet sådan modstand.

- Ofre, der har indtaget alkohol i et omfang, som betyder, at de oplever hukommelsestab, er mindre tilbøjelige til at anmelde end andre ofre.
- Hvis gerningspersonen, ifølge offeret, var påvirket af alkohol eller narkotika, er tilbøjeligheden til at anmelde lavere, end hvis det ikke var tilfældet.

Foruden ovennævnte sammenhænge mellem anmeldelsestilbøjelighed og forskellige karakteristika ved offeret, gerningspersonen og gerningssituationen, indgår i denne undersøgelse også de begrundelser, som ofrene selv angiver for ikke at anmelde overgrebet. Det ses, at nogle af de vigtigste begrundelser, som ofrene selv angiver for ikke at anmelde, er selvbebrejdelse, usikkerhed om handlingsforløbet, et ønske om at glemme hændelsen samt frygt for forskellige konsekvenser af anmeldelse. Disse begrundelser forekommer i varierende omfang i sager med forskellige typer af ofre, gerningspersoner og gerningssituationer:

- Frygt for sociale konsekvenser af anmeldelse angives relativt ofte af ofre for seksuelle overgreb begået af en partner, en ven eller et familiemedlem. Denne årsag nævnes også ofte, hvis gerningspersonen talte dansk uden accent.
- Frygt for repressalier nævnes ofte som årsag til at undlade anmeldelse af ofre med psykiatriske lidelser og af ofre, der hverken er i arbejde eller under uddannelse. Denne årsag nævnes ofte også i tilfælde, hvor gerningspersonen er en kæreste, en ekskæreste eller talte dansk med accent.
- Ønske om at glemme hændelsen angives relativt ofte som årsag til ikke at anmelde i tilfælde, hvor overgrebet er begået på et udendørs sted samt af ofre, der har været udsat for vold eller trusler. Denne årsag nævnes også relativt ofte af mandlige ofre, samt i tilfælde hvor gerningspersonen talte dansk med accent.
- Usikkerhed vedrørende handlingsforløbet angives hyppigt af ofre, der har indtaget alkohol i en grad, så det påvirker hukommelsen, eller mistænker at have været udsat for *drug rape*. Denne årsag nævnes ofte også i forbindelse med overgreb begået på indendørs steder, der ikke er private boliger.
- Selvbebrejdelse som begrundelse for ikke at anmelde et overgreb, det vil sige situationer, hvor offeret giver udtryk for en oplevelse af selv at have været (med-)skyldig i hændelsen, forekommer særligt hyppigt ved overgreb begået i private boliger.

1. INDLEDNING

Der har i de seneste år været meget fokus på voldtægt, herunder ikke mindst spørgsmålet om ofrenes villighed og tilbøjelighed til at anmelde hændelsen til politiet, jf. Justitsministeriets udspil vedrørende ”Respekt for voldtægtsofre”. Denne undersøgelse skal ses i forlængelse heraf, idet formålet hermed er at afklare, hvad der kan have betydning for at politianmelde et seksuelt overgreb i forhold til ikke at gøre det. Dette gøres ved at analysere et datamateriale fra Center for Seksuelle Overgreb ved Rigshospitalet i København. Materialet, der vedrører de ofre for seksuelle overgreb, der har opsøgt centeret, omfatter en lang række oplysninger om hændelsen, herunder om overgrebet er anmeldt til politiet.

Der er tidligere foretaget en række undersøgelser af, hvad der karakteriserer seksuelle overgreb, herunder voldtægter, ved enten at analysere registrerede voldtægter eller at foretage befolkningsundersøgelser (Bramsen 2012). Studier af registrerede voldtægter tager som oftest udgangspunkt i politianmeldte voldtægter. Denne tilgang giver mulighed for detaljeret at undersøge, hvad der karakteriserer overgrebene, men giver omvendt ingen viden om, hvad der karakteriserer de voldtægter, som ikke anmeldes. I befolkningsundersøgelser spørges et udsnit af borgere om, hvorvidt de har oplevet seksuelle overgreb, hvilket gør det muligt at få et billede af den faktiske forekomst af seksuelle overgreb samt anmeldelsestilbøjeligheden. Idet overgreb som voldtægt er relativt sjældne, kan det dog være vanskeligt at opnå et datamateriale, der er tilstrækkeligt stort til at skabe et detaljeret billede af, hvad der karakteriserer henholdsvis anmeldte og ikke-anmeldte overgreb. I befolkningsundersøgelser anvendes gerne begrebet ’tvangssamleje’, da det er uvist, hvorvidt de seksuelle overgreb, som ofrene rapporterer, falder ind under straffelovens afgrænsning af voldtægt.

En gruppe forskere har undersøgt voldtægter anmeldt i perioderne 1990-92 og 2000-02. Undersøgelsen viser, at såvel ofre som gerningspersoner er relativt socialt udsatte, for så vidt angår uddannelse, arbejdsmarkedstilknytning og psykisk såvel som somatisk helbred (Laursen et al. 2009; Madsen et al. 2009). Studiet viser også, at der er betydelige forskelle mellem voldtægter begået af partnere og andre bekendte sammenlignet med den tredjedel af sagerne, hvor gerningspersonen er helt ukendt. Sidstnævnte type af anmeldte voldtægter er således karakteriseret ved oftere at angå voldtægtsforsøg frem for fuldbyrdede voldtægter, sjældnere at involvere fysiske skader og oftere at være begået på udendørs steder. Endvidere har ofrene for denne type af voldtægter hyppigere ydet modstand ved at skribe eller løbe og sjældnere ved at forsøge at tale med gerningspersonen (Madsen et al. 2009).

Marie Bruvik Heinskou har foretaget et primært kvalitativt studie af anmeldte voldtægter fra 2003 i Københavnsområdet (Heinskou 2010). Undersøgelsen inkluderer også en statistisk karakteristik af de undersøgte voldtægtssager. Resultaterne heraf ligner overordnet set det, der beskrives ovenfor. Af særlig interesse for denne undersøgelse er, at 64 pct. af ofrene har været til undersøgelse på et center for voldtægtsofre.

Offerundersøgelserne har siden 2008 belyst forhold vedrørende omfanget af tvangssamleje (Pedersen et al. 2016). Undersøgelserne viser, at kun omkring en fjerdedel af dem, der havde været udsat for tvangssamleje, anmeldte overgrebet til politiet, og at tilbøjeligheden til at anmelde i høj grad er afhængig af offerets relation til gerningspersonen. Når offeret kender gerningspersonen, anmeldes omkring 20 pct. af tvangssamlejer, mens det gælder 40 pct. af de tilfælde, hvor offeret ikke kender gerningspersonen. Ofre, der oplevede hændelsen som meget alvorlig og kriminel, er også mere tilbøjelige til at anmelde.

Et studie fra 2006, der er relateret til en international spørgeskemaundersøgelse om vold mod kvinder (IVAWS), finder, at omtrent en femtedel af de kvinder, der på et tidspunkt i deres liv har været udsatte for tvangssamleje, anmeldte forholdet (Balvig & Kyvsgaard 2006). I undersøgelsen konkluderes det, at det særligt er hændelsens alvorlighed, der er udslagsgivende for, om hændelsen anmeldes. Hændelsens alvorlighed angår både offerets vurdering af alvorligheden, offerets vurdering af hvorvidt der var tale om et kriminelt forhold, samt hvorvidt overgrebet havde karakter af et overfald af en fremmed. Målt på alle tre parametre gjaldt det, at de mest alvorlige overgreb oftest blev anmeldt. Undersøgelsen tyder videre på, at der historisk er sket en stigning i tilbøjeligheden til at anmelde tvangssamlejer.

I denne undersøgelse anvendes et datamateriale baseret på oplysninger om personer, der har opsøgt Center for Seksuelle Overgreb. Der er dermed tale om voldtægter registreret af en anden myndighed end politiet. Materialet udmærker sig ved både at være relativt stort og med mange, detaljerede oplysninger og ved at indeholde oplysninger om seksuelle overgreb, som ikke er blevet politianmeldt. På den måde kan det undersøges, hvilke forhold der har betydning for, hvorvidt ofre for seksuelle overgreb politianmelder forholdet eller ej.

Det bør dog bemærkes, at undersøgelsen alene omfatter oplysninger vedrørende de ofre for seksuelle overgreb, der har henvendt sig til Rigshospitalet. De ofre, der har fravalgt denne mulighed, vil således ikke være omfattet af undersøgelsen, hvorfor den ikke kan sige noget generelt om seksuelle overgreb og forhold, der har betydning for anmeldelsen heraf. De ofre, der opsøger Center for Seksuelle Overgreb, må i kraft af, at de søger hjælp, antages i højere grad end andre at have anset overgrebet som noget kriminelt og grænseoverskridende. Dermed kan der være tale om en særlig gruppe af ofre, der har oplevet relativt alvorlige overgreb. For de ofre, der ikke har anmeldt forholdet, før de ankommer til Center for Seksuelle Overgreb, er det endvidere muligt, at selve besøget på centret ansporer til at anmelde – enten grundet støtte, rådgivning eller fund af tekniske beviser, der kan være af hjælp i en retssag. Dette datamateriale kan derfor belyse sammenhænge mellem anmeldestilbøjelighed og karakteristika ved ofre, gerningspersoner og gerningssituationer i sager, hvor offeret har opsøgt Center for Seksuelle Overgreb og undersøgelsens fund vil muligvis kunne generaliseres til ofre for seksuelle overgreb, der opsøger andre af landets centre for voldtægtsofre.

Der er tidligere gennemført en undersøgelse af anmeldelsestilbøjeligheden blandt de ofre, der op- søgte centeret i perioden marts til december 2000. Den undersøgelse viser, at ofre, der i forbindelse med overgrebet var blevet udsat for vold, havde fået fysiske skader, var blevet udsat for overgrebet på et offentligt sted, eller som ikke kendte gerningspersonen i forvejen, var mere tilbøjelige til at anmelde overgrebet (Schei et al. 2003). En anden undersøgelse blandt de kvinder, der modtog psy- kologhjælp på centeret i 2001, viser, at de, der ikke anmeldte, ofte fremhævede, at gerningsperso- nen var en nær bekendt, at de ikke erindrede hændelsen, at de frygtede repressalier, eller at de ople- vede egen skyld (Rust 2005). Fælles for disse to undersøgelser er, at de er baseret på et relativt lille analysemateriale og derfor generelt set ikke kan vise signifikante sammenhænge.

2. DATA OG METODE

Justitsministeriets Forskningskontor har modtaget anonymiserede oplysninger fra Center for Seksu- elle Overgreb på Rigshospitalet om 2.453 personer, der i 2006-2013 henvendte sig til centeret som følge af seksuelt overgreb.¹ I tabel 2.1 ses antallet af personer, som der er modtaget oplysninger om, fordelt efter årstal for henvendelsen.

Tabel 2.1. Antal ofre for seksuelt overgreb, der har henvendt sig til Center for Seksuelle Overgreb, fordelt efter årstal. 2006-13.

Årstal	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Antal	335	347	338	293	302	283	269	286

Det bemærkes, at datamaterialet dækker over en bred gruppe af hændelser, der ikke i alle tilfælde juridisk defineres som voldtægter, men som også angår andre typer af seksuelle overgreb. Derfor anvendes her begrebet 'seksuelle overgreb'.

Personerne, der har opsøgt Center for Seksuelle Overgreb, er blevet interviewet omkring hændelsen relativt kort tid efter ankomsten til centeret. Oplysningerne er opdateret løbende i op til en måned efter første kontakt, herunder vedrørende oplysninger om anmeldelse. De oplysninger, Forsknings- kontoret har modtaget, omfatter ofrenes alder, etniske baggrund, sociale, personlige og helbreds- mæssige forhold på gerningstidspunktet, gerningssted- og tidspunkt, information om den formodede gerningsperson samt om eventuel politianmeldelse.

En række sager er kendetegnet ved karakteristika, der i forhold til denne undersøgelses fokus gør det uhensigtsmæssigt at behandle dem sammen med de øvrige sager om seksuelle overgreb, hvorfor de er ekskluderet fra datamaterialet. Det drejer sig som 26 sager, hvor overgrebet omhandler incest, hvilket er sager, der på en række områder kan være meget forskellige fra andre seksuelle overgreb. Politiet har endvidere i 25 tilfælde, svarende til omtrent 1 pct. af sagerne, oplyst Center for Seksuel-

¹ Samme person kan indgå flere gange i datamaterialet, så i princippet angiver tallet ikke nødvendigvis antallet af for- skellige personer. Betegnelsen 'personer' vil i denne rapport blive anvendt synonymt med 'henvendelser'.

le Overgreb om, at der var tale om en falsk anklage. 99 personer oplyser, at de har forsøgt at anmelde overgrebet, men at de er blevet afvist, hvilket gør det svært præcist at kategorisere sagen som anmeldt eller ej.² Endeligt er det i 44 sager ikke oplyst, hvorvidt forholdet har været anmeldt eller ej.

I Tabel 2.2 er det for de resterende 2259 sager belyst, i hvilket omfang sagen er anmeldt til politiet.

Tabel 2.2: Sager om seksuelt overgreb, hvor offeret har henvendt sig til Center for Seksuelle Overgreb, fordelt efter politianmeldelse.³

	Antal	Andel
Anmeldt inden ankomst	1384	61 %
Anmeldt under opholdet	135	6 %
Anmeldt kort efter opholdet	34	2 %
Vil anmelde senere	16	1 %
Ikke anmeldt, men overvejer at anmelde	293	13 %
Ikke anmeldt og vil <i>ikke</i> anmelde	397	18 %
I alt	2259	100 %

Som det fremgår af tabel 2.2., har størstedelen af ofrene politianmeldt overgrebet inden ankomst til Center for Seksuelle Overgreb, mens en mindre del anmeldte overgrebet under opholdet eller inden for 14 dage herefter. Herudover oplyser en lille del, at de vil anmelde overgrebet senere. Tilsammen udgør disse personer 69 pct. af ofrene i materialet. I det følgende behandles de samlet som ofre, der *har* anmeldt overgrebet til politiet.

De resterende oplyser, at de enten *overvejer* at politianmelde overgrebet (13 pct.), eller at de *ikke* ønsker at gøre det (18 pct.). Da der her skal undersøges, hvad der har betydning for politianmeldelse af seksuelle overgreb, og da det er uvist om de personer, der fortsat overvejer anmeldelse, ender med at anmelde, vil de ikke indgå i det følgende.⁴ Nedenstående analyse vil altså alene behandle de personer, der har anmeldt eller vil anmelde, over for dem, der ikke har i sinde at anmelde. Det datamateriale, der behandles fremadrettet i undersøgelsen, består således af oplysninger om 1.966 sager om seksuelle overgreb, hvoraf 80 pct. har anmeldt overgrebet til politiet.

Anmeldelsestilbøjeligheden i dette materiale er betydeligt højere end den, der findes i Offerundersøgelserne, der som nævnt finder en anmeldelsesprocent på omkring 25 pct. blandt ofre for tvangs-

² Justitsministeriets Forskningskontor arbejder i øjeblikket på en undersøgelse, hvor ofre, der har opsøgt centre for voldtægts ofre og har anmeldt hændelsen, på baggrund af et spørgeskema mere detaljeret beskriver deres oplevelse med politianmeldelse.

³ Anmeldelsesprocenten varierer over årene, men da der ikke ses en udviklingstendens i retning af øget eller mindsket anmeldelsestilbøjelighed, vil der ikke blive redegjort nærmere for denne variation, og oplysninger fra alle årene behandles her samlet.

⁴ Det er undersøgt om der er særlige forhold, der påvirker tilbøjeligheden til at overveje anmeldelse frem for rent faktisk at anmelde. Det viser sig for stort set alle de undersøgte forhold, at de, der overvejer anmeldelse, primært ligner dem, der ikke ønsker at anmelde.

samleje (Pedersen et al. 2016), og i IVAWS-undersøgelsen, der finder, at knap en femtedel af de udsatte anmelder (Balvig & Kyvsgaard 2006). Årsagen er utvivlsomt, at denne undersøgelse alene vedrører personer, der har opsøgt Center for Seksuelle Overgreb, og som, jf. ovenstående, må antages i højere grad end andre at anse overgrebet for kriminelt og som noget, de behøver hjælp til, ligesom hændelserne muligvis angår relativt alvorlige overgreb.

3. KARAKTERISTIKA VED ANMELDTE OG IKKE ANMELDTE SAGER

Det er kun en mindre del af ofrene for seksuelt overgreb, der i 2006-13 henvendte sig til Rigshospitalets Center for Seksuelle Overgreb, som ikke politianmeldte overgrebet. I tabel 3.1 er det vist, hvilke årsager ofre angiver for ikke at anmelde overgrebet. Ofrene har mulighed for at angive mere end én årsag til ikke at anmelde.

De hyppigst nævnte begrundelser for *ikke* at anmelde overgrebet er, at ofrene bebrejder sig selv, og at de er usikre på hændelsesforløbet. Begge begrundelser angives af omtrent 25 pct. af de ofre, der ikke ønsker at anmelde overgrebet. Ofres oplevelse af egen skyld kan komme til udtryk ved selvbebrejdelse for ikke at have forhindret voldtægten, eksempelvis ved at have stolet på gerningspersonen (Rust 2005). Usikkerhed på hændelsesforløbet kan skyldes, at offeret har indtaget alkohol i en grad, der har påvirket hukommelsen, men kan også ske som en psykologisk reaktion på en traumatiserende hændelse (American Psychiatric Association 1994).

Også relativt mange ofre nævner som begrundelse, at de ønsker at glemme overgrebet. En blandt flere mulige forklaringer på dette kan være, at nogle ofre for seksuelle overgreb udvikler posttraumatisk stresssyndrom (PTSD), og at et symptom herpå er, at offeret søger at undgå tanker, følelser eller stimuli, der kan associeres med hændelsen (American Psychiatric Association 1994).

Tabel 3.1 Årsager til at undlade politianmeldelse af seksuelt overgreb blandt ofre, der i 2006-13 henvendte sig til Center for Seksuelle Overgreb (n=397).

	Antal	Andel
Det var min egen skyld	100	25 %
Usikker på hændelsesforløbet	98	25 %
Ønsker at glemme overgrebet	72	18 %
Frygt for sociale konsekvenser	57	14 %
Frygt for repressalier	50	13 %
Frygt for bebrejdelser	31	8 %
Frygt for psykiske konsekvenser	29	7 %
Negativ erfaring med politiet	16	4 %
Manglende tillid til retssystemet	7	2 %
Frygt for stigmatisering	5	1 %

En del ofre begrundet, at de ikke har anmeldt, med frygt for sociale konsekvenser, repressalier eller deres omgangskreds' bebrejdelser. En gruppe af ofre nævner også frygt for psykiske konsekvenser af anmeldelse. I denne forbindelse kan nævnes "sekundær viktimisering", som kan forekomme, hvis offeret oplever at blive mødt med mistro eller manglende bistand fra omverdenen (Campbell & Raja 1999). Negative erfaringer med politiet samt manglende tillid til retssystemet nævnes også i denne undersøgelse som årsager til at undlade politianmeldelse, men det sker forholdsvis sjældent.

Tidligere undersøgelser har belyst, at ofre, der ikke har anmeldt, ofte har begrundet dette med, at de ikke har anset forholdet for kriminelt eller alvorligt nok til at anmelde, eller at de mente selv at kunne klare situationen (Balvig & Kyvsgaard 2006; Pedersen et al. 2016). Disse undersøgelser påpeger ligesom denne også, at følelser af skam eller skyld kan spille en vigtig rolle, ligesom frygten for konsekvenserne af anmeldelse kan afholde ofre fra at anmelde. En kvalitativ undersøgelse af, hvorfor voldtægts ofre ikke har søgt offentlig hjælp, finder derudover, at mange ofre begrundet deres valg med, at de i første omgang ikke har defineret det overgreb, de har været udsat for, som en voldtægt, idet de typisk forbinder voldtægt med et voldeligt overfald begået af en fremmed gerningsmand (Lyngby 2009).

Det er dog vanskeligt at sammenligne forskellige undersøgelses resultater om ofres årsager til ikke at anmelde, idet undersøgelserne fokuserer på forskellige typer af årsager og forklaringer, ligesom de ofre, der indgår i undersøgelserne, antageligvis ikke er sammenlignelige, jf. det ovenstående.

3.1. Ofrene

I det følgende beskrives sammenhængen mellem forhold vedrørende ofre og tilbøjelighed til anmeldelse. Det totale antal af sager varierer mellem de enkelte analyser, idet oplysningerne mangler i nogle sager.

De fleste ofre for seksuelle overgreb er kvinder, men der forekommer også mænd blandt ofrene i undersøgelsen. Sammenlignes anmeldelsesprocenten i forhold til køn, fremgår det tydeligt, at andelen, der har politianmeldt overgrebet, er væsentligt højere blandt kvinder end mænd, nemlig 80 pct. mod 63 pct., jf. tabel 3.1.1. De mandlige ofre, der ikke har anmeldt overgrebet, er langt mere tilbøjelige end de kvindelige til at sige, at de ønsker at glemme overgrebet.

Tabel 3.1.1. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter køn og anmeldelse (pct.)

	Mand	Kvinde
Anmeldt	63 %	80 %
Ikke anmeldt	37 %	20 %
I alt	100 %	100 %
I alt (N)	54	1.912

p=0,002⁵

⁵ Signifikanstests er her og i de følgende tabeller foretaget med Pearsons χ^2 -test.

Mens anmeldelsestilbøjeligheden som nævnt er på 80 pct. for samtlige personer i undersøgelsen, så dækker dette over, at de yngste og de ældste anmelder noget oftere, mens ofre i 20'erne gør det lidt sjældnere, jf. tabel 3.1.2. Den højeste anmeldelsesprocent findes blandt ofre under 15 år, idet den er på 91 pct.

Tabel 3.1.2. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter alder og anmeldelse (pct.)

	< 15	15-17	18-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50+
Anmeldt	91 %	84 %	80 %	74 %	72 %	79 %	83 %	85 %	85 %
Ikke anmeldt	9 %	16 %	20 %	26 %	28 %	21 %	17 %	15 %	15 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	141	395	293	476	230	134	88	131	71

p<0,001

Der er ingen tydelig tendens med hensyn til ofrenes etnicitet og tilbøjelighed til politianmeldelse af seksuelt overgreb, og forskellene er overordnet set heller ikke statistisk signifikante. Som det fremgår af tabel 3.1.3. anmelder 8 ud af 10 ofre med etnisk dansk oprindelse. Det samme gør sig gældende for indvandrere fra mindre udviklede lande samt turister. Alene indvandrere fra mere udviklede lande adskiller sig signifikant fra personer med etnisk dansk oprindelse ved at ligge 11 procentpoint lavere.

Tabel 3.1.3. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter etnicitet og anmeldelse (pct.)⁶

	Dansker	Indvandrer Mere udviklet land	Efterkommer Mere udviklet land	Indvandrer Mindre udviklet land	Efterkommer Mindre udviklet land	Turist ⁷
Anmeldt	81 %	70 %	88 %	79 %	74 %	78 %
Ikke anmeldt	19 %	30 %	12 %	21 %	26 %	22 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	1.655	82	24	89	43	58

p=0,158

Anmeldelsesprocenten er signifikant højere – 83 pct. – for ofre, der hverken er i arbejde eller under uddannelse end for de øvrige, jf. tabel 3.1.4. Kategorien består hovedsageligt af arbejdsløse, pensionister, langtidssygemeldte og personer under revalidering. Når disse personer ikke anmelder, angiver de ganske ofte, at de frygter repressalier. Omvendt er anmeldelsesprocenten særligt lav blandt studerende, faglærte og funktionærer. Dette resultat er forskelligt fra tidligere resultater vedrørende sammenhængen mellem socioøkonomisk status og tilbøjelighed til at anmelde voldtægter (Balvig & Kyvsgaard 2006). Det er muligt, at resultatet beror på, at personerne i denne undersøgelse alene er dem, der har henvendt sig til Center for Seksuelle Overgreb, og at tendensen vedrørende anmeldelse og beskæftigelse er anderledes for de ofre, der ikke henvender sig til centeret.

⁶ I Center for Seksuelle Overgrebs data regnes som mere udviklede lande USA, Canada, Australien og New Zealand samt lande i Vesteuropa (herunder tidl. Jugoslavien). Alle øvrige lande regnes som mindre udviklede.

⁷ Som turister regnes personer, hvis ophold i Danmark er planlagt til mindre end ét år.

Tabel 3.1.4. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter beskæftigelse og anmeldelse (pct.)

	Under uddannelse	I arbejde	Hverken i arbejde eller under uddannelse
Anmeldt	79 %	76 %	83 %
Ikke anmeldt	21 %	24 %	17 %
I alt	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	945	412	543

p=0,013

Betragtes ofrenes boligforhold fremkommer, at især en høj andel af de relativt få, der bor på efterskole, højskole eller lignende, samt ofre, der bor på en institution, har anmeldt overgrebet, jf. tabel 3.1.5. Anmeldelsesprocenten er særligt lav – 71 pct. – blandt ofre, der bor med en ægtefælle eller partner. Forskellen i anmeldelsestilbøjelighed relateret til boligsituation skal i øvrigt nok forklares med andre forhold end netop boligen, idet eksempelvis de ofre, der bor på efterskole, højskole mv. gennemsnitligt er noget yngre end de andre ofre, og yngre ofre anmelder i ganske høj grad, som det fremgik af tabel 3.1.2.

Tabel 3.1.5. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter boligforhold og anmeldelse (pct.)

	Bor alene	Hos forældre	Kollektiv	Partner/ ægtefælle	Institution	Efter/højskole m.v.	Andet
Anmeldt	79 %	82 %	80 %	71 %	87 %	87 %	77 %
Ikke anmeldt	21 %	18 %	20 %	29 %	13 %	13 %	23 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	687	603	46	207	161	39	204

p=0,004

Undersøgelsen viser videre, at de ofre, der inden overgrebet har modtaget psykiatrisk behandling, er mindre tilbøjelige til at anmelde overgrebet end dem, der ikke har modtaget psykiatrisk behandling, jf. tabel 3.1.6. De førstnævntes begrundelse for ikke at anmelde er ofte, at de frygter repressalier, og at de har negative erfaringer med politiet.

Tabel 3.1.6. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter om de tidligere har været eller på gerningstidspunktet var i psykiatrisk behandling og anmeldelse (pct.)

	Ingen behandling	Psykiatrisk behandling
Anmeldt	81 %	76 %
Ikke anmeldt	19 %	24 %
I alt	100 %	100 %
I alt (N)	1.513	453

p=0,013

De knap fire pct. af ofrene, der er registreret som mentalt handicappede, har en højere anmeldelsestilbøjelighed end de øvrige, idet den er på 93 pct. Tilsvarende gælder ikke for de ni pct. af ofrene med psykisk sygdom.⁸

⁸ 30 pct. af dem, der modtager eller har modtaget psykiatrisk behandling, angives at have en psykisk sygdom på tidspunktet for kontakt med Center for Seksuelle overgreb.

Heller ikke de knap 10 pct. af ofrene, der angiver at være eller tidligere have været misbrugere af alkohol og/eller stoffer, har en højere anmeldelsestilbøjelighed end andre. Det samme gælder den knap halvdel af ofrene, der oplyser, at de tidligere har været udsat for et seksuelt overgreb.

3.2. Gerningspersonerne

Oplysninger om gerningspersonerne stammer fra ofrene. Det betyder, at der i en del sager ikke vil foreligge information om gerningspersonerne. Det gælder gerningspersoner, som offeret ikke kendte eller kun har haft kortvarigt kendskab til, hvilket i mange tilfælde vil være sager, hvor offeret er blevet overfaldet. I sager, hvor offeret har været meget påvirket af alkohol, kan det også have betydning for, hvad der er husket. I de følgende analyser indgår ikke sager, hvor det forhold, analysen angår, er uoplyst. Det totale antal sager vil derfor variere.

Langt størstedelen af de seksuelle overgreb involverer ifølge ofrene én gerningsperson. Der er ingen tydelig og signifikant sammenhæng mellem antallet af gerningspersoner og tilbøjeligheden til politianmeldelse, selv om der ses en højere anmeldelsesprocent i sager om seksuelle overgreb begået af mindst tre personer, jf. tabel 3.2.1.

Tabel 3.2.1. Seksuelle overgreb fordelt efter antal gerningspersoner og anmeldelse (pct.)

	Én gerningsperson	To gerningspersoner	Tre eller flere gerningspersoner
Anmeldt	80 %	78 %	86 %
Ikke anmeldt	20 %	22 %	14 %
I alt	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	1.553	156	114

p=0,259

I det følgende vil tabellerne angå sager med kun én gerningsperson. Det vil afslutningsvis blive kommenteret, i hvilket omfang sager med mere end én gerningsperson adskiller sig fra sager med en enkelt gerningsperson.

I og med kun ganske få seksuelle overgreb er begået af kvinder, er det meningsløst at undersøge sammenhængen mellem anmeldelse og gerningspersonernes køn.

Som det ses af tabel 3.2.2 er anmeldelsestilbøjeligheden større, hvis gerningspersonen er meget ung eller 40 år og opefter. Sammenhængen mellem gerningspersonens alder og anmeldelsestilbøjeligheden kan dog skyldes, at der er korrelation mellem gerningspersonens og offerets alder, således at offer og gerningsperson ofte er jævnaldrende. Som tidligere nævnt, er anmeldelsestilbøjeligheden højest for de yngste og de ældste ofre, jf. tabel 3.1.2.

Tabel 3.2.2. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter gerningspersonens angivne alder og anmeldelse i sager med én gerningsperson (pct.)

	< 15	15-17	18-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50+
Anmeldt	94 %	82 %	78 %	79 %	79 %	77 %	76 %	91 %	88 %
Ikke anmeldt	6 %	18 %	22 %	21 %	21 %	23 %	24 %	9 %	12 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	18	118	119	311	262	137	112	113	64

p=0,033

Undersøgelsen omfatter forskellige forhold, der skal indkredse gerningspersonens etniske baggrund. Medmindre offeret kender gerningspersonen, er det imidlertid vanskeligt præcist at vurdere dette forhold. Disse oplysninger er derfor forbundet med nogen usikkerhed.

En af de måder, hvorpå spørgsmålet er indkredset, er ved at spørge til gerningspersonens udseende. Her peger undersøgelsen på, at de gerningspersoner, som offeret vurderer har et 'mellemøstligt' udseende, anmeldes lidt oftere end personer med 'dansk eller vesteuropæisk' udseende, men forskellen er ikke signifikant. Gerningspersoner, som offeret vurderer ikke passer i nogle af de etnicitetskategorier, der indgår i datamaterialet fra Center for Seksuelle Overgreb, anmeldes signifikant oftere end personer med dansk eller vesteuropæisk udseende.⁹

En anden måde at indkredse dette spørgsmål på, er ved at få offerets oplysninger om gerningspersonens sproglige baggrund. Her viser det sig, at andelen, der politianmelder overgrebet, er størst, hvis gerningspersonen har talt dansk med udenlandsk accent frem for dansk uden accent eller et fremmedsprog, jf. tabel 3.2.3. Med hensyn til andelen, der ikke anmelder overgrebet, angives begrundelsen relativt hyppigt at være frygt for de sociale konsekvenser, når gerningspersonen har talt dansk uden accent, mens begrundelsen i de tilfælde, hvor gerningspersonen har talt dansk med accent, hyppigt er frygt for repressalier og et ønske om at glemme hændelse.

Tabel 3.2.3. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter gerningspersonens sprog og anmeldelse i sager med én gerningsperson (pct.)

	Dansk	Dansk med accent	Fremmedsprog
Anmeldt	80 %	87 %	76 %
Ikke anmeldt	20 %	13 %	24 %
I alt	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	997	193	194

p=0,026

I de i alt 38 sager, hvor offeret ikke har hørt gerningspersonen tale, er anmeldelsestilbøjeligheden særligt høj. Det tyder på, at der er tale om seksuelle overgreb, hvor en i forvejen ukendt gerningsperson har overfaldet offeret.

⁹ I datamaterialet fra Center for Seksuelle Overgreb findes der ikke etnicitetskategorier omhandlende f.eks. østeuropæisk, østasiatisk eller latinamerikansk udseende. Det skal også bemærkes, at personer af blandet herkomst antagelig kan være svære at vurdere.

Undersøgelsen viser videre en stærk sammenhæng mellem andelen, der anmelder overgrebet, og relationen mellem offer og gerningsperson. Anmeldelsesprocenten er særligt høj – næsten 90 pct. – i tilfælde, hvor gerningspersonen er ukendt. En lignende tendens ses i de danske offerundersøgelser, om end andelen, der anmelder, generelt er betydeligt lavere, jf. tidligere (Pedersen et al. 2016). Der er også en stor tilbøjelighed til at anmelde gerningspersoner, der må betegnes som autoriteter, f.eks. lærere, chefer eller behandlere/plejere, jf. tabel 3.2.4. Omvendt er anmeldelsesprocenten lav – 70 pct. – når gerningspersonen er en kollega eller en skole/studiekammerat. I de tilfælde, hvor gerningsperson og offer er nært relaterede – kærester, familie, venner, kolleger eller skole/studiekammerater – og offeret ikke har anmeldt overgrebet, begrundes dette ofte med frygt for sociale konsekvenser. I tilfælde, hvor gerningspersonen er en kæreste eller ekskæreste, og offeret ikke har anmeldt overgrebet, begrundes det yderligere ofte med frygt for repressalier.

Tabel 3.2.4. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter relationen til gerningspersonen og anmeldelse i sager med kun én gerningsperson (pct.)

	Kæreste	Eks-kæreste	Familie	Ven/bekendt	Kollega/medstu.	Autoritet	Mødt indenfor 24 timer	Aldrig set før
Anmeldt	78 %	80 %	73 %	77 %	70 %	90 %	80 %	88 %
Ikke anmeldt	22 %	20 %	27 %	23 %	30 %	10 %	20 %	12 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	68	131	41	376	98	58	357	334

p<0,001

Ved seksuelt overgreb begået af flere personer har offeret typisk aldrig set gerningspersonerne før eller mødt dem senest 24 timer før overgrebet. I lighed med resultaterne ovenfor er der tegn på, at ofrene hyppigere anmelder overgrebet, når de ikke kender gerningspersonerne, og når de hører dem tale dansk med udenlandsk accent frem for dansk uden accent eller et fremmedsprog, men forskellene er ikke statistisk signifikante.

3.3. Overgrebene

I lighed med oplysninger om gerningspersoner kan der være tilfælde, hvor offeret ikke kender eller kan erindre alle oplysninger om selve overgrebet. Derfor varierer antallet af observationer i tabellerne i det følgende.

Et overgreb kan involvere forskellige former for handlinger af seksuel karakter. Hvis offeret er blevet berørt under tøjet eller gerningspersonen har kysset offeret på munden eller kroppen, så er offeret signifikant mere tilbøjeligt til at anmelde overgrebet, end hvis disse handlinger ikke forekom. Det vil umiddelbart være forventeligt, at fuldbyrdede voldtægter anmeldes i højere grad end forsøg på voldtægt, og der er også en tendens hertil, men forskellen er ikke signifikant. Når denne sammenhæng ikke er kraftigere, kan det skyldes, at voldtægtsforsøg relativt ofte begås af gerningspersoner, der i forvejen var ukendte eller stod i en autoritetsrelation til offeret. Dette er grupper af gerningspersoner, der i sig selv anmeldes ganske hyppigt, jf. tabel 3.2.4. Tidligere undersøgelser har

vist en lignende sammenhæng mellem anmeldelsestilbøjelighed, hvorvidt der var tale om fuldbyrdet voldtægt eller ej samt offerets relation til gerningspersonen, og finder en signifikant højere anmeldelsestilbøjelighed ved voldtægtsforsøg end ved fuldbyrdede voldtægter (Pedersen et al. 2016).

Med hensyn til gerningsstedet viser undersøgelsen, at anmeldelsesprocenten er højest (87 pct.) i tilfælde, hvor offeret er blevet udsat for seksuelt overgreb på et udendørs sted, eksempelvis i et offentligt transportmiddel, en bil, på gaden, i en gård, park, skov eller et lignende sted, jf. tabel 3.3.1. Er overgrebet sket i en privat bolig er anmeldelsesprocenten betydeligt lavere (78 pct.). Den laveste anmeldelsestilbøjelighed (73 pct.) forekommer dog ved overgreb begået indendørs steder, som ikke er private boliger, eksempelvis arbejdspladser, skoler/institutioner, idræts- eller sportsanlæg, butikker, hoteller, restauranter og lignende. Ofre, der er blevet udsat for overgreb i private boliger, og som ikke har anmeldt, er især tilbøjelige til at begrunde det med, at de bebrejder sig selv det skete, og at de frygter sociale konsekvenser og repressalier. Ofre, der er blevet udsat for overgreb på andre indendørs steder, og som ikke har anmeldt, angiver derimod relativt ofte, at det skyldes, at de er usikre på handlingsforløbet. Endeligt angiver ofre, der er blevet udsat for overgreb på udendørs steder, og som ikke har anmeldt, ofte, at årsagen hertil er, at de ønsker at glemme overgrebet.

Tabel 3.3.1. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter gerningssted og anmeldelse (pct.)

	Privat bolig	Andet indendørs	Udendørs mv.
Anmeldt	78 %	73 %	87 %
Ikke anmeldt	22 %	25 %	12 %
I alt	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	1.050	251	555

p<0,001

Hvis gerningspersonen eller -personerne i forbindelse med overgrebet udsatte offeret for vold eller trusler, er anmeldelsesprocenten højere, end hvis offeret ikke blev udsat for det, nemlig henholdsvis 84 og 73 pct., jf. tabel 3.3.2.¹⁰ Dette er i overensstemmelse med tidligere resultater om sammenhængen mellem anmeldelsestilbøjeligheden og overgrebets alvorlighed (Pedersen et al. 2016; Balvig & Kyvsgaard 2006). Ofre, der har været udsat for trusler eller vold og ikke har anmeldt, angiver relativt ofte som begrundelse, at de ønsker at glemme hændelsen, og at de frygter repressalier.

Tabel 3.3.2. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter, om offeret blev udsat for trusler eller vold og anmeldelse (pct.).

	Ingen trusler eller vold mod offer	Trusler og/eller vold mod offer
Anmeldt	73 %	84 %
Ikke anmeldt	27 %	16 %
I alt	100 %	100 %
I alt (N)	744	1.222

p<0,001

¹⁰ I situationer, hvor der ikke er anvendt vold eller trusler, kan der være anvendt ulovlig tvang, eller gerningspersonen kan have udnyttet en situation, hvor offeret ikke er i stand til at modsætte sig overgrebet.

Andelen, der politianmelder overgrebet, er endvidere størst blandt ofre, der oplyser, at de har ydet modstand ved at skrike, løbe, skubbe, slå, sparke, rive eller bide, idet anmeldelsesprocenten her er 86 pct. mod 76 pct., jf. tabel 3.3.3.¹¹ Ofre, der ikke har ydet nogle af disse former for modstand, og som ikke har anmeldt overgrebet, begrundes i langt højere grad end andre ofre dette med, at de er usikre på handlingsforløbet, og angiver oftere også at have været udsat for *drug rape* eller at have indtaget alkohol med efterfølgende tab af hukommelse. De to sidstnævnte forhold behandles selvstændigt nedenfor.

Tabel 3.3.3. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter, om ofret har ydet modstand og anmeldelse (pct.).

	Ingen af de nævnte former for modstand	Modstand
Anmeldt	76 %	86 %
Ikke anmeldt	24 %	14 %
I alt	100 %	100 %
I alt (N)	1.200	766

p<0,001

Der er ikke en tydelig forskel i tilbøjeligheden til at anmelde i forhold til, i hvilket omfang offeret har indtaget alkohol før eller i forbindelse med overgrebet – dog forudsat, at offeret oplever at kunne huske hele forløbet. Hvis offeret har drukket så meget, at vedkommende ikke husker alt, hvad der er sket, er andelen, der politianmelder overgrebet, signifikant lavere end i øvrige tilfælde, jf. tabel 3.3.4. Ikke overraskende er disse ofre da også langt mere tilbøjelige til at angive, at manglende anmeldelse skyldes usikkerhed om forløbet.

Tabel 3.3.4. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter offerets alkoholindtag i forbindelse med overgrebet og anmeldelse (pct.).

	Intet	1-5 genstande	Fleere end 5 genstande	Fleere end 5 genst. m. amnesi
Anmeldt	81 %	84 %	80 %	69 %
Ikke anmeldt	19 %	16 %	20 %	31 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	584	378	705	201

p<0,001

Hvis gerningspersonen efter offerets vurdering var påvirket af alkohol i forbindelse med overgrebet, så er anmeldelsestilbøjeligheden lavere, end hvis gerningspersonen ikke menes at have været påvirket, jf. tabel 3.2.5. Anmeldelsesprocenten er imidlertid højest – 86 pct. – i tilfælde, hvor offeret er i tvivl om, hvorvidt gerningspersonen var alkoholpåvirket. Der ses videre en stærk sammenhæng mellem, hvorvidt offeret og gerningspersonen har indtaget alkohol, hvilket kan afspejle, at alkohol typisk indgår i bestemte gerningssituationer. De nævnte forskelle i anmeldelsestilbøjeligheden relateret til alkoholindtag kan derfor afspejle bagvedliggende forhold, ligesom de kan bero på den mindske anmeldelsestilbøjelighed, når offeret har haft hukommelsestab.

¹¹ Der forekommer i situationerne også andre former for modstand, herunder at offeret eksplicit siger fra, nævner forhindringer eller gør sin modvilje klar ved at græde.

Tabel 3.3.5. Ofre for seksuelt overgreb fordelt efter om gerningspersonen var alkoholpåvirket og anmeldelse i sager med kun én gerningsperson (pct.)¹²

	Ikke-alkoholpåvirket	Alkoholpåvirket	Usikkert
Anmeldt	81 %	75 %	86 %
Ikke anmeldt	19 %	25 %	14 %
I alt	100 %	100 %	100 %
I alt (N)	343	502	273

p=0,001

Anmeldelsestilbøjeligheden er også lavere, hvis gerningspersonen ifølge offeret var narkotikapåvirket i forbindelse med overgrebet, men tendensen er kun svag. Hvis offeret var påvirket af hash og/eller euforiserende stoffer¹³ er andelen, der anmelder overgrebet, også lavere, end hvis offeret ikke var påvirket af stoffer. Forskellen er dog ikke statistisk signifikant og i øvrigt mindre end vedrørende alkoholindtag med amnesi.

Tilbøjeligheden til at anmelde er en smule lavere hos ofre, der mener, at der var tale om *drug rape*, hvilket vil sige, at nogen har kommet stoffer i offerets mad eller drikke uden offerets viden om det, men forskellen er ikke signifikant. Blandt ofre, der mistænker at have været udsat for *drug rape* angiver langt størstedelen, at de ikke har ydet modstand, jf. det ovenstående. Ofre, der mistænker *drug rape*, og som ikke har anmeldt, angiver også meget ofte, at årsagen til ikke at anmelde er, at de er usikre på handlingsforløbet.

3.4. Samlet analyse af anmeldelsestilbøjelighed i sager om seksuelt overgreb

Ovenfor er det belyst, hvor stor en andel af sager med bestemte karakteristika vedrørende ofre, gerningspersoner og overgreb, der er blevet anmeldt. Denne type af analyse gør det dog ikke klart, hvilke karakteristika der egentligt er udslagsgivende for, hvorvidt et overgreb bliver anmeldt, idet nogle sammenhænge reelt blot kan være et udtryk for sammenhænge med andre forhold. Derfor er der gennemført regressionsanalyser, hvor alle de undersøgte forholds korrelation til anmeldelsestilbøjelighed betragtes på én gang. Derved estimeres den enkelte variabels indflydelse på tilbøjeligheden til at anmelde, alt andet lige. Regressionsanalysen belyser, hvilke karakteristika ved ofre, gerningspersoner og gerningssituationer, der henholdsvis forøger eller formindsker tilbøjeligheden til at anmelde.

Indledningsvist er der gennemført regressionsanalyser, hvor alle variable er inkluderet. Startmodellen, der belyser forskellen mellem personer, der anmelder, og personer, der ikke ønsker at anmelde, kan ses i bilag 1. Sandsynligheden for, at en variabels sammenhæng med anmeldelsestilbøjelighed

¹² En relativt stor del af ofrene har ikke oplyst, hvorvidt gerningspersonen var påvirket af alkohol eller narkotika. Dette gælder særligt i sager, hvor gerningspersonen var ukendt eller en, som offeret havde mødt inden for det seneste døgn. Den manglende oplysning kan være udtryk for, at offeret ikke er bekendt med, hvorvidt gerningspersonen var påvirket eller ej.

¹³ I denne gruppe er ikke medregnet ofre, der mener at være udsat for *drug rape*.

den er statistisk tilfældig, fremgår af signifikansniveauet. Hvis der er mere end 5 pct. sandsynlighed for, at sammenhængen mellem en variabel og anmeldelsestilbøjeligheden er udtryk for statistisk tilfældighed, så er variabelen ekskluderet fra analysen.¹⁴ Den endelige model ses af tabel 3.4.1.

Tabel 3.4.1. Anmeldelse af seksuelt overgreb blandt ofre, der i 2006-13 henvendte sig til Center for Seksuelle Overgreb. Logistisk regression (anmeldt vs. ikke anmeldt).

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval	
				Nedre	Øvre
Offer, alder	-,171	,000	,842	,787	,901
Offer, alder, kvadreret	,002	,000	1,002	1,001	1,003
Offer, indvandrere, mere udviklet land	-,691	,014	,501	,290	,867
Offer, ikke i arbejde eller udd.	,506	,002	1,658	1,211	2,272
Offer, psykiatrisk kontakt	-,463	,001	,630	,475	,835
Offer, mentalt handicap	1,293	,007	3,643	1,415	9,382
Gerningsp. etnicitet, jf. udseende: andet	,796	,002	2,217	1,356	3,623
Gerningsp., nærmere relation	-,369	,005	,691	,534	,895
Gerningssted, udendørs mv.	,385	,013	1,470	1,085	1,991
Gerningssted, butik/hotel	-,621	,031	,538	,306	,944
Offer, modstand	,387	,004	1,472	1,132	1,914
Gerningsperson, trusler mod offer	,750	,000	2,116	1,458	3,072
Offer, fysiske tegn på vold	1,065	,000	2,901	2,269	3,709
Offer, alkoholindtag m. amnesi	-,496	,006	,609	,427	,869
Gerningsp., påvirket af alkohol/euf.	-,299	,020	,741	,576	,954
Konstant	3,274	,000	26,410		

N = 1959; Nagelkerke's R² = 0,187

Tabellen viser, at sandsynligheden for at et offer politianmelder et seksuelt overgreb er relateret til offerets alder, etnicitet, arbejdsmarkedstilknytning, psykiske og mentale helbred, gerningspersonens¹⁵ etnicitet, offerets relation til gerningspersonen, gerningsstedet, hvorvidt offeret ydede modstand, overgrebets brutalitet, samt hvorvidt offer og gerningsperson var påvirket af alkohol eller euforiserende stoffer.

Den deskriptive analyse vedrørende offerets alder viste, at de yngste og de ældste ofre var mest tilbøjelige til at anmelde. Derfor indgår offerets alder i modellen som to variable, der skal tolkes sammen. I denne model betyder det, at ofre, der er i midten af 30'erne *alt andet lige* vurderes at have den laveste tilbøjelighed til at anmelde, og at anmeldelsestilbøjeligheden vokser, hvis offeret er henholdsvis ældre eller yngre end det.

¹⁴ Der er altså i udgangspunktet anvendt en baglæns modelsøgning. Når der kun er de variable tilbage, som har en signifikant indflydelse på tilbøjeligheden til at anmelde, inkluderes de ekskluderede variable igen enkeltvis med henblik på at undersøge, om de er signifikante i den nye, reducerede model. En variabels insignifikans kan således skyldes indflydelsen fra andre insignifikante variable.

¹⁵ I de tilfælde, hvor overgrebet er begået af flere gerningspersoner, er det oplysninger vedrørende den, der i datamaterialet er angivet som den mest aktive gerningsperson, der indgår.

For de øvrige variable kan retningen på sammenhængen ses af odds ratio værdien, $\text{Exp}(B)$. Hvis denne værdi er mindre end 1, er det et udtryk for, at sammenhængen er forbundet med en mindsket sandsynlighed for, at overgrebet anmeldes, mens en værdi større end 1 udtrykker en øget sandsynlighed.

Ofre, der er indvandrere fra mere udviklede lande, er mindre tilbøjelige til at anmelde, end ofre med en anden etnicitet, herunder dansk. Hvis offeret ikke er i arbejde eller uddannelse, er tilbøjeligheden til at anmelde overgrebet relativt høj. Dette er et overraskende resultat, idet IVAWS-undersøgelsen i modsætning hertil viste, at kvinder med *"samfundsmæssig succes og ressourcestyrke"*, målt ved indkomst, uddannelse og parforhold, var mere tilbøjelige end andre til at anmelde et seksuelt overgreb (Balvig & Kyvsgaard 2006). Som nævnt tidligere, kan denne forskel muligvis skyldes, at populationen i denne undersøgelse udelukkende udgøres af personer, som har opsøgt Center for Seksuelle Overgreb.

Ofre, der er eller har været i kontakt med psykiatrien, er mindre tilbøjelige til at anmelde, end ofre, der ikke har. Omvendt er ofre med mentalt handicap meget mere tilbøjelige til at anmelde overgrebet end andre. Dette skyldes antageligt, at ofre med mentale handicap, ofte vil opsøge Center for Seksuelle Overgreb sammen med personale fra det bosted eller den institution, hvor de bor, og dermed får hjælp med at anmelde overgrebet til politiet.

Hvis offeret på baggrund af gerningspersonens udseende har vurderet, at gerningspersonen er af fremmed etnisk herkomst, men uden at det er muligt for offeret præcist at angive, hvor i verden gerningsmanden stammer fra, er sandsynligheden for anmeldelse forhøjet. Givet denne vage afgrænsning og usikkerhederne omkring offerets vurdering af gerningspersonens etniske baggrund kan det derfor blot påpeges, at gerningspersonens etnicitet spiller en vis rolle for ofrenes tilbøjelighed til at anmelde, men at det er usikkert, hvad sammenhængen afspejler.

Relationen til gerningspersonen og gerningsstedet har også betydning for sandsynligheden for at anmelde overgrebet. Hvis offer og gerningsperson har en nær relation – eksempelvis kærester, familie, venner, kollegaer eller skole-/studiekammerater – så er tilbøjeligheden til at anmelde lavere, end hvis der er tale om fremmede personer, personer man lige havde mødt, personer i autoritetsforhold eller ekskærester. Hvis overgrebet foregik på et udendørs sted, som i en park eller på vej eller gade, så er offeret mere tilbøjeligt til at anmelde, end hvis der er tale om øvrige steder. Hvis overgrebet foregik på en arbejdsplads, på et hotel eller i en butik, så er det mindre sandsynligt, at offeret anmelder.

Overgrebets brutalitet er også relateret til tilbøjeligheden til at anmelde. Hvis gerningspersonen fremsagde trusler og/eller udøvede vold, der gav fysiske mærker, er offeret mere tilbøjeligt til at anmelde. Det er muligt, at den forøgede anmeldelsestilbøjelighed ved overgreb, som involverer vold, der medfører fysiske tegn, skyldes, at skaderne udgør et bevis, der kan bruges til at understøtte

anmeldelsen og en eventuel retssag. Som nævnt, tyder også tidligere forskning på, at alvorligheden af overgrebet påvirker tilbøjeligheden til at anmelde.

Ofre, der har ydet modstand ved at råbe om hjælp, forsøge at løbe bort eller sat sig fysisk til modværge, er mere tilbøjelige til at anmelde overgrebet end ofre, der ikke har. Som nævnt, er der en tendens til, at relativt mange af de ofre, der ikke har ydet modstand, har været svært påvirkede af alkohol eller vurderer, at de har været udsat for et *drug rape*.

Hvis offeret har indtaget alkohol i et omfang, der har påvirket hukommelsen, så sænker det tilbøjeligheden til at anmelde. Ligeledes er ofre, der vurderer, at gerningspersonen var beruset eller påvirket af euforiserende stoffer, mindre tilbøjelige til at anmelde.

Når der tages højde for de nævnte forhold, spiller det tilsyneladende ingen rolle for anmeldelsest tilbøjeligheden, om offeret har en ægtefælle/partner, tidligere har været udsat for seksuelt overgreb, tidligere eller på gerningstidspunktet havde et misbrug af alkohol og/eller narkotika, eller om overgrebet er begået af én eller flere gerningspersoner, samt hvor gammel den mest aktive gerningsperson er.

I modellen iagttages to forhold, der tenderer mod at være signifikante uden lige netop at være det. For det første er der en tendens til, at mænd anmelder mindre end kvinder. For det andet er der også en tendens til, at ofre hyppigere anmelder, hvis de vurderer, at de har været udsat for *drug rape*. Denne tendens står i modsætning til det, der blev beskrevet i den deskriptive analyse, idet den viser en tendens til, at de ofre, der mistænkte at have været udsat for *drug rape*, anmeldte mindre. Forskellen mellem de to analyser skyldes antageligvis, at der i regressionsanalysen samtidig er kontrolleret for en række øvrige forhold vedrørende offer, gerningsperson og gerningssituation.

4. LITTERATUR

- American Psychiatric Association (1994): *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: DSM-IV (4th edition)*. American Psychiatric Association, Washington DC.
- Balvig, F. & B. Kyvsgaard (2006): *Vold og overgreb mod kvinder. Dansk rapport vedrørende deltagelse i International Violence Against Women Survey (IVAWS)*. Københavns Universitet & Justitsministeriet.
http://justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2006/vold_mod_kvinder.pdf
- Bramsen, R. H. (2012): *Seksuel vold blandt unge: en systematisk tilgang til primær forebyggelse. Faglig statusrapport omkring primær forebyggelse af seksuel vold blandt danske unge i alderen 12-24 år*. Det Kriminalpræventive Råd.
- Campbell, R. & S. Raja (1999): Secondary Victimization of Rape Victims: Insights From Mental Health Professionals Who Treat Survivors of Violence. *Violence and Victims*, vol. 14, s. 15.
- Eurobarometer (2016): *Gender-based Violence*. Eurobarometer.
- Heinskou, M. B. (2010): *En kompleks affære - anmeldte voldtægter i Danmark*. Sociologisk Institut, Københavns Universitet, København.
- Laursen, B., F. Balvig, K. S. Madsen, M.-B. E. Martinussen & K. Sidenius (2009): *Voldtægt der anmeldes. Del IV: Mændene*. Det Kriminalpræventive Råd.
http://justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningspuljen/2011/2010/Voldtaegt_der_anmeldes_Del_IV_maend.pdf
- Lyngby, M. (2009): *Barrierer for at søge hjælpe efter voldtægt: En fænomenologisk undersøgelse af barrierer for at søge offentlig hjælp blandt voldtægtsramte i Danmark*. Center for Voldtægtsofre, Århus Universitetshospital.
- Madsen, K. S., B. Laursen, S. Katrine, F. Balvig & M.-B. E. Martinussen (2009): *Voldtægt der anmeldes. Del V: Kvinder der anmeldte voldtægt eller forsøg på voldtægt*. Det Kriminalpræventive Råd.
http://justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningspuljen/2011/2010/Voldtaegt_der_anmeldes_Del_V_Kvinder.pdf
- Pedersen, A.-J. B., B. Kyvsgaard & F. Balvig (2016): *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2015*. Justitsministeriets Forskningskontor.
<http://justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningspuljen/2011/2009/Voldtaegt-del-II-falsk.pdf>
- Rust, A. (2005): Voldtægtsofres begrundelser for ikke at politianmelde. *Retfærd*, vol. 108, s. 15.
- Schei, B., K. Sidenius, L. Lundvall & G. L. Ottesen (2003): Adult victims of sexual assault: acute medical response and police reporting among women consulting a center for victims of sexual assault. *Acta Obstetricia et Gynecologica Scandinavica*, vol. 82, s. 5.

BILAG 1

Bilagstabel: Anmeldelse af seksuelt overgreb blandt ofre, der i 2006-13 henvendte sig til Center for Seksuelle Overgreb. Logistisk regression (anmeldt vs. ikke anmeldt). Startmodel.

	B	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval	
				Nedre	Øvre
Offer, mand	,564	,085	1,758	,925	3,344
Offer, alder	-,198	,000	,821	,759	,887
Offer, alder, kvadreret	,003	,000	1,003	1,002	1,004
<i>Offer, etnicitet, ref. = etnisk dansker</i>					
Offer, indvandrer, mere udviklet land	-,629	,032	,533	,300	,947
Offer, efterkommer, mere udviklet land	,382	,557	1,466	,409	5,252
Offer, indvandrer, mindre udviklet land	,191	,538	1,210	,659	2,223
Offer, efterkommer, mindre udv. land	-,247	,544	,781	,352	1,736
Offer, turist	-,210	,572	,810	,391	1,681
<i>Offer, stilling, ref. = i arbejde</i>					
Offer, ikke i arbejde eller uddannelse	,459	,015	1,583	1,092	2,294
Offer, i uddannelse	-,154	,369	,857	,613	1,199
Offer, nu eller tidl. i psykologbeh.	-,115	,383	,892	,689	1,153
Offer, nu eller tidl. i psykiatrisk beh.	-,497	,003	,608	,441	,840
Offer, psykisk sygdom	,091	,704	1,095	,686	1,747
Offer, mentalt handicap	1,424	,004	4,153	1,583	10,897
Offer, nu eller tidl. misbrug, alkohol/euf.	-,302	,187	,740	,472	1,158
Offer, tidligere udsat for overgreb	,071	,582	1,074	,833	1,385
Offer, i parforhold	,006	,962	1,006	,774	1,309
Gerningsperson, antal	-,186	,338	,831	,568	1,214
<i>Gerningspersons sprog, ref. = dansk</i>					
Gerningsperson, dansk med accent	,397	,129	1,488	,891	2,482
Gerningsperson, fremmedsprog	,064	,797	1,066	,654	1,738
Gerningsperson, intet sprog hørt	,184	,710	1,202	,456	3,167
<i>Gerningsp.'s nationalitet, ref. = dansk</i>					
Gerningsp., indv./efterk., mere udv. land	-,348	,259	,706	,386	1,291
Gerningsp. indv./efterk., mind. udv. land	-,487	,079	,615	,357	1,057
Gerningsp., nationalitet ukendt.	-,415	,040	,660	,444	,981
<i>Gerningsp., udseende, ref. = dansk</i>					
Gerningsp., udseende: mellemøst/tyrkisk	,399	,158	1,490	,857	2,591
Gerningsp., udseende: indisk/pakistansk	-,285	,512	,752	,320	1,765
Gerningsp., Udseende: afrikansk	-,064	,844	,938	,498	1,770
Gerningsp., Udseende: intet set	,650	,343	1,915	,500	7,332
Gerningsp., Udseende: andet	,934	,001	2,544	1,435	4,511
<i>Gerningsp., relation, ref. = mødt <24 t.</i>					
Gerningsperson, kæreste	-,563	,134	,569	,273	1,189
Gerningsperson, ekskæreste	-,212	,462	,809	,459	1,425
Gerningsperson, familiemedlem	-,482	,224	,618	,284	1,343
Gerningsperson, kollega/medstuderende	-,541	,036	,582	,351	,966
Gerningsperson, autoritetsperson	,921	,055	2,511	,980	6,432

Gerningsperson, aldrig set før	,192	,353	1,211	,808	1,815
Gerningsperson, anden relation	,402	,304	1,494	,694	3,217
Gerningsperson, ven eller bekendt	-,221	,219	,802	,564	1,141
Gerningspersonen, mødt på internettet	-,191	,506	,826	,471	1,450
<i>Gerningssted, ref. = privat bolig</i>					
Gerningssted, indenfor men ikke bolig	-,342	,063	,710	,496	1,018
Gerningssted, udenfor mv.	,371	,036	1,449	1,025	2,049
Offer, modstand	,346	,022	1,414	1,052	1,900
Gerningsperson, trusler	,822	,000	2,274	1,525	3,392
Gerningsperson, vold	-,006	,969	,994	,730	1,353
Offer, fysiske tegn på vold	1,075	,000	2,930	2,262	3,797
<i>Offer, stofindtag, ref. = intet</i>					
Offer, mildere stoffer	-,073	,806	,929	,518	1,668
Offer, medium stoffer	,535	,247	1,707	,690	4,222
Offer, hårde stoffer	,478	,295	1,613	,659	3,951
Offer, andre stoffer	,251	,625	1,285	,471	3,505
Offer, usikker på stofindtag	,233	,735	1,263	,326	4,889
<i>Offers alkoholindtag, ref. = intet</i>					
Offer, 1-5 genstande	,230	,240	1,258	,858	1,846
Offer, >5 genstande	,140	,423	1,150	,816	1,621
Offer, alkoholindtag m. amnesi	-,289	,202	,749	,480	1,167
Offer, mistanke om drug rape	,488	,016	1,628	1,095	2,422
Gerningsp., påvirket af alkohol/euf.	-,399	,007	,671	,502	,897
Fuldbyrdet voldtægt	,255	,096	1,291	,956	1,743
Gerningsp., berørte udenpå tøj	-,107	,619	,898	,589	1,370
Gerningsp., berørte under tøj	,221	,167	1,247	,912	1,706
Gerningsp., kyssede offer mv.	-,006	,970	,994	,740	1,335
Gerningsp., penis berørte offer	,094	,653	1,098	,730	1,654
Gerningsp., havde sædafgang på offer	-,069	,677	,933	,673	1,294
Constant	2,954	,000	19,191		

N = 1959; Nagelkerke's $R^2 = 0,217$